

R. J. 1939.
Flästa-Bladet
1939.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Jag skulle i dag skriva om några renhjärtade män. Jesus har ju rätt i sin bergspredikan, där det står i Matteus femte kapitel: "Saliga äro de renhjärtade, ty de skola se Gud." Vi gå långt tillbaka i tiden, till t. ex. historien gryning.

Vi se då Adam. Men man kan inte räkna honom eller Eva till renhjärtade människor. Adam syndade ju mot Gud. Och han gick sedan och gömde sig, när Gud kallade på honom, och det visar, att han hade ont samvete. Inte heller Eva kan man räkna dit, för det sägs, att hon narrade Adam att äta av de förbjudna fruktarna.

Nej, man måste gå ändå längre fram i historien, där möter man den store mannen

Abraham. Abraham hörde ju Guds röst och han gjorde även som röstens sade. Han fick kallelse från Gud, att han skulle flytta ut ur sitt land till ett land, som Gud skulle visa honom, och Gud lovade honom, att han skulle göra honom till ett stort folk, och välsigna honom och i honom skulle alla släkter på jorden varda välsignade. Och på Herrens befallning flyttade Abraham till Kanans land och där uppenbarade sig också Herren många gånger för honom.

Genom Abraham har vi fått det judiska folket, och med det följer Jesus av Nasaret.

Den andra i ordningen är renhjärtade män kan man räkna Jakob. Jakob häpnade ju med Gud, och fick också välsignelsen av honom.

Den tredje mannen är Moos. Moos var en av en av Gud kallad. Han förde israeliterna ur Egypten och räddade dem från härdomen. Han har ju också givit oss lagen, den man även följer i mångt och mycket i våra dagar.

Men efter honom har vi den störste renhjärtade man, Jesus av Nasaret. Han är Guds son, och han har kommit för att hjälpa människorna från deras synder. Han är ett ljus i världen.

Under Medeltiden var Sverige illa uti
därför att då var förenat med Danmark, och
fick till sist lyda under det landet. Till all
lycka fick Sverige en duktig ledare, som bar nam-
net Engelbrekt, vilken liksom då fräste Sverige
ifrån Danmark, så att Sverige då blev ett
fritt land igen.

Så kom det tidvarv, som kallas
Reformationstiden, eller den nyare tiden.

Denna tid började, när Gustav Vasa blev konung
ty det var han, som skapade fram en ny tid. Om
Gustav Vasas öden behöver jag nog inte tala ty
om honom hava vi alla läst, och ett vet vi, att
han är en av de största konungar i Sverige. Han
gjorde liksom Engelbrekt, och lyckades med möda
samla dalkarlarna och befria Sverige från för-
tryckaren.

Gustavs söner Erik och Johan födde
aldrig varandra, och därför blev det osämja
mellan dem ända intill döden. Eriks liv blev
till stor del därför en sorglig historia. Han
var stolt och högmodig och tillika sinnessjuk.

Han dog genom förgiftning år 1578.

Så går tanken till en annan stor
konung under stormaktiden vid namn Karl IX.
Han var blott 4 år, när fadern dog, men blev med
tiden en märkelig konung. Vid 17 års ålder blev han
myndig, men efter några år kom han i krig med
Danmark. Ett stort slag utkämpades vid Lund.
Karl den IX blev icke gammal, ty han led av
en invärtesjukdom. Han blev blott 42 år gam-
mal. På 1800-talet kommer nu den nyare tiden.
Den talar icke om några häftiga krig utan om
landets odlingar, d. v. s. förbättringar på olika
områden. Några berömda män på den tiden är
Berselius, John Erikson, Leiger och Tegner samt
psalmdiktaren Johan Olov Vallin.

Ruth Trygg.

Ur sagans värld.

Det var en gång en flicka som skulle ut och ta plats för att förtjäna pengar. På vägen mötte hon en fe, och utav denna fick hon två flaskor. Den var det vatten som hon blev vackert utav, och av det, som var i den andra flaskan blev hon ful. Då tvättade hon sig ur den flaskan, som hon ful utav.

Sedan gick hon in till en bonde och frågade, om hon fick ta tjänst där. Men bonden ville inte nå gärna ta henne, för hon var så ful. Men han tänkte att hon väl dugde till att vakta brasan. Då gick hon ut och började arbeta. Det var ingen som ville se henne, för hon var ful. På samma dag, som hon kom dit, så skulle det bli bal i granngården.

När brasvakterstjänan fick reda på detta, så gick hon in till husmodern och frågade,

om hon fick gå dit. Ty om hennes son fick se henne, så skulle han bli arg och gå hem. Men hur hon än frågade, så fick hon löfte till sist.

Så gick flickan in i sin kammar och tvättade sig med skönhetsvatten och satte på sig en sidenklänning. När hon kom på balen, så fick hon se sonen i huset. Men denne kände inte igen henne. Han började tycka hon var vacker, och han var med henne hela kvällen. När de skulle gå hem, så ville han följa med och se efter var hon bodde, men det fick han inte. Hon fick då en tecken utav honom.

Dagen därefter så talade hon om för husmodern, att allting hade gått väl. Men sonen i huset ville ha reda på var flickan bodde, som han hade träffat. Då satte hon sig för, att han skulle fara utrikes och söka henne.

Husmodern skulle nu baka bröd åt sonen, och då frågade flickan, om hon fick baka det. Men husmodern sade, att hon inte fick, för om sonen visste, att flickan hade bakat brödet, så skulle

han inte vilja äta utar det. Men hon fick i alla fall baka det. Då strev hon en vers och bakade in den i brödet.

Sonen försä utrikes. När han blev hungrig, så satt han sig att äta. Då fick han se lappan, som flickan strev och läste det. Då for han hem. När han kom hem, fick han veta, att flickan lurat honom, och då ville han inte äka ut och söka henne något mer. Det hände då att sonen blev häftigt sjuk.

En dag då husmodern skulle bära in mat åt sonen, så frågade brassvakterstan om hon fick göra det. Husmodern sade då, att om hon kommer in, så skulle han kasta ut henne. Men hur hon bad, så fick hon till sist. Då hon kom in, så blev sonen arg och ville inte äta, men hon sade, att han bara skulle smaka en skud, och det gjorde han. Då fann han blocken, som han givit bort på kvällen. Då frågade han henne, om hon varit, vem det var. Hon frågade, om han ville se henne. Då gick hon in och trättade sig med skänkels

vattuet, och så blev hon vackrare än förut och
gick in till honom. Hon frågade då, om det
var den här, och han svarade ja. Med ens så blev
han frisk igen, och då firade de bröllopet. Och de
levde sedan lyckliga, och jag hoppas att de gör det
än.

Ruth Frygg.

Fransiskus.

I vår kyrkohistoria berättas om en man vid namn Fransiskus. Han föddes i slutet av 1100-talet i staden Assisi. Hans fader, som var köpman, hade ett förmögigt hem.

I sin ungdom var Fransiskus som sina kamrater ung och sorglös. Efter en svår sjukdom blev han som en annan människa. Han beslöt att vandra en annan väg, än den han förs valt. Han berättade för sina kamrater om sin förändring, och att han tänkte ägna sitt liv åt de fattiga och nödlidande. Han avsåg sig all förbindelse med sitt hem, därför att hans fader inte tyckte om hans nya

levnadsätt.

En dag hörde Fransiskus hur Jesus talade till sina lärjungar och hur han sände ut dem att predika om hur man skall komma in i Guds rike. Då tyckte han att predikan var riktad till honom själv, och han gav bort allt vad han ägde och drog ut för att sprida Kristi evangelium.

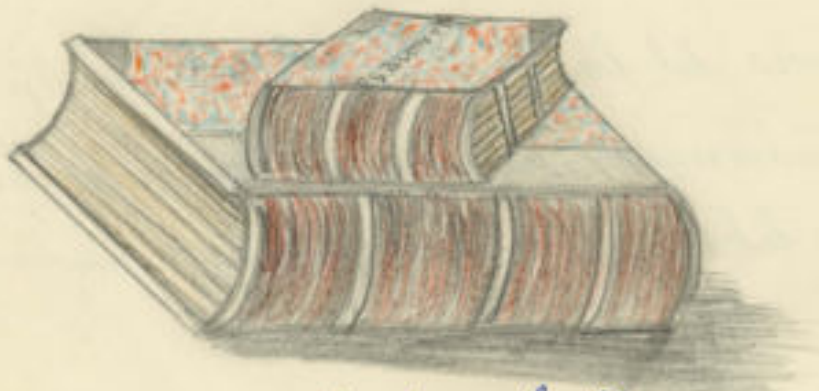
En liten skara, vilka hörsammade hans budskap, gjorde liksom han och gav bort allt vad de ägde för att hjälpa där hjälp behövdes.

Antalet växte, och snart uppstod en mission inom kyrkan. Om en tid begav Fransiskus sig ut som missionär till Egypten och Palestina. Man har sedan kallat honom hednamissionens fader.

På sin älderdом blev Fransiskus nästan blind. Han längtade efter döden och sjöng och lovade Gud in i det sista. Fransiskus dog år 1226.

Margit Brodin.

Martin Luther.

Martin Luther föddes i staden
Eisleben i Tyringen 10 nov. 1483. Hans föräldrar
var bursmannen Hans Luther och Margareta Tigler.

I hemmet fick han en sträng upp-
fostran, liksom även i skolan. Där fick han äga 15
gångar på en dag, säger berättaren. Han gick först
i skola i Eisleben, sedan gick han i Magdeburg.
Men så hände det sig, att hans vän blev mördad
och att älskan slog ned allddeles mitt framför hans
fötter. Det ansåg Luther vara en varning för synder-
na och han beslöt att helt ägna sitt liv åt Herren.
Därför skrev han in sig i kloster i Erfurt och år
1505. avlade han munklöftet.

Men han hade ingen ro ändå.
Lärare var han till Rom år 1512 och han gladdes

ät att få komma dit, för där bodde ju påven och där skulle väl alla människor vara heliga. Men han blev besviken ty där var lika syndigt som på någon annan plats.

Genom Staupitz försorg kom Luther sedan till Wittenberg. År 1517 kom det munkar, som sålde arvlatsbrev. Då skrev han 95 teser, "saker", på slottkyrkporten i Wittenberg. Då påven hade fått veta på det, så bannlyste han Luther. Då tog denne ett djävt steg genom att bränna upp bannbrevet vid sina vänners åsyn, men det ångrade Luther. En tid därefter ställdes han till svar för sin tro. När han var på väg hem, kommo några ryttare och togo honom till fånga. De voro emellertid hans vännar, som voro utskickade från slottet Wartburg.

På Wartburg skrev han sin katekes och sin kyrkopastilla och översättning av bibeln. Där satt han i 10 mån.

Men även Luther drabbades av molgångar. Hans 13-åriga dotter blev död. Luther avsomnade lugnt och stilla den 18 februari år 1546.

Ellen Törnberg

En vårmorgon i skogen.

Till du vara med på en rolig högtidsdag, skall du stiga upp tidigt en vårmorgon och gå till skogen. Stig inte upp så sent så du blir en sjusovare, utan stig upp klockan fyra på morgonen. Klä dig och gör dig i ordning, och kanske du tar kaffe i en kaffeflaska och litet mat med dig.

Den dag då Ellen och jag skulle gå till skogen, var en kärlig dag. Solen sken så varmt, så Ellen och jag gick utan mössa. När vi hade hunnit till skogen, fingo vi se några snöfläckar här och där, men vi såg inga gummiskor, så vi frös inte. Det första vi fick höra, var kraset, som satt på toppen av en björk där han hade sitt bo, och sjöng.

Och i boet satt konan med sina fem ungar, som steko efter mat. När den här krasten sjöng, så var det en annan krast, som härjade honom, och så höllo de på hela tiden.

Sedan gingo vi längre in i skogen och då träffade vi på myrorna. De hade en lång gång från en stack till en annan. Det var så fullt med myror så när vi gingo där, kommo de på oss. Det roligaste av allt var att se när de släpade smått ris till sina bon, och den ena myran hjälpte den andra. Därför sägen man, att myrorna äro de flitigaste djuren.

Nu sakte vi oss att äta. Då fingo vi se några fåglar sitta i en gran. Vi kastade då smulor utav smörgåsarna till dem. När vi hade ätit fördigt, så fortsatte vi, och då fingo vi se en ekorre, sitta i en tall och skala en kotte. När han fick se oss, blev han så rädd, så att hannade långt in i skogen och försvann. Vi säg honom inte mera.

Sedan så gingo vi hem, och på vägen hem mötte vi en fiskare med nät på ryggen. Det var förresten Erik Jonsson. Sedan så sade vi till varandra, att det var den roligaste dag vi hade varit med om i skogen. När vi kommo hem, var blocken tre.

Ruth Trygg.

Det första säkra beviset att bliken är en elektrisk gnista gav amerikanaren Benjamin Franklin.

Han lyckades med en pappersdrake leda med elektriciteten från ett isk-

moln. Kommer ett moln nära ett annat, så uppstår en gnista, som kallas bliot. Den utgöres av glödande luft. Är åskmolnet nära jorden, råder spänning mellan elektriciteten i molnet och den i jorden, och åskan slår ned.

Franklin uppfann även åskledare. Den består av en mängd metallstänger, som nå över husets övriga delar. Om åskan slår ned i en byggnad med åskledare, så följer åskan den ned i jorden och byggnaden blir då oskadad.

När det åskar, bör man inte stå under träd, vid halmstäckor eller andra höga föremål, ty dessa leder elektricitet, och åskan slår då gärna ned i dylika föremål.

Lunborg Roklin.

Ur sagans värld.

Sagor är roliga att läsa. I skolans bibliotek finns det många sagoböcker, men det finns också många indianböcker där.

Det var en gång en kung som hade sju söner, men en av dessa var inte lika de andra. Han var inte ute och red så mycket som de andra utan satt för det mesta hemma.

Kungen var gammal och ville att sönerna skulle försöka få tag i någon gemäl. Därför gav han dem en vassin häst. Han var så fäst vid sina söner, att

han jämt lät en stanna hemma, när de skulle ut och rida.

En dag fick den yngsta stanna hemma, och de andra lovade att söka en prinsessa åt honom också. När de foro, lovade de att skynda sig hem.

De blev borta längre än de hade trott att de skulle göra. Kungen blev därför ängslig. Då erbjöd sig prinsen, som fick stanna hemma, att fara och leta rätt på dem. Kungen tillät inte det först men till slut gav han med sig.

Kungen hade inte mer än sex hästar, förutom en gammal häst. De sex andra tog prinsarna. När nu prinsen skulle fara, fanns bara den gamla kvar. Han tog då den och begav sig ästad.

Bäst som han red, träffade han på en haj, som låg på stranden och hippade efter andan. När den såg prinsen, sade den:

"Hjälp mig ner i vattnet, annars dör jag."

Prinsen gjorde så, och när han gjort det, sade

hajen: "Ropa på mig, när du är i nöd."

Prinsen red nu vidare och kom till en stor skog. Där mötte han en varg, den sade: "Giv din häst åt mig, för annars dör jag av hunger; du får rida på mig sedan." Prinsen ville inte först, men till slut gav han efter. När vargen ätit sig mätt, satte prinsen sig upp på vargens rygg.

"Vad är det där för ett slott?" frågade prinsen när han ridit en stund. Där boren jätte, som har förtrollat dina bröder och deras gemåler, svarade vargen. Prinsen ville fara dit, och det gjorde de. När de kom dit ville inte vargen gå in, utom det gjorde prinsen ensam.

När han kom till porten, mötte han en prinsessa. Hon blev mycket förvånad och

på samma gång rädd. Hon ville inte att han skulle gå in, men prinsen var envis. I det samma hördes ett rytande, det var jätten som kom hem. Prinsen kröp då under sängen och gömde sig där. Jätten hade inte sitt hjärta i kroppen, utan det var gömt på något annat ställe. Prinsen och prinsessan hade talats vid att de skulle döda jätten, men därtill måste de lägga i hjärtat. När jätten ätit, frågade därför prinsessan, var han gömt sitt hjärta. Jätten lurades två gången, men den tredje gången talade han om. Prinsen red då dit och letade igen hjärtat. Sedan tvingade han jätten att låta det han förtrollat få sin rätta gestalt igen.

Jättens hjärta var gömt sjuhundra mil ifrån slottet. Där låg en sjö, i sjön låg en ö, på ön en kyrka, i kyrkan en brunn, i brunn en anka, i ankan ett ägg och i ägget låg jättens hjärta.

Anna Fredholm.

Sverige under Frihetstiden.

Frihetstiden! Lådan tid ha alla människor årlusenden igenom velat ha. Men en så 'lycklig' tid som Frihetstiden skall jag nu tala om. Denna tid kan man säga börjar vid Karl XII:s död 1718 och varade tills Gustav III genomförde statsvärdning-
en år 1772.

Den första man under den tid hade all göra, var att sluta fred med alla fiender. Fred slöts först med Hannover och England. Dessa fick Hannovers grannländer Bremen och Verden. Preussen fick ett angränsande land av svenska Pommern. Med Danmark slöts fred utan landsförlust,

Men till Ryssland vid freden i Nystad 1721 måste Sverige av-
träda sydöstra Finland samt Ingermanland och Estland.
Och nu hade Sverige fött fred och hade en fredlig tid att möta.

När man hade sett hur illa det hade
gått för Sverige under en våldets dagar, så kallade man enväldet.
Eftersom Karl XII inte hade några barn, så valdes hans syst-
ter Ulrika Eleonora. Men hon regerade bara två år, så nedlade
hon kronan till förmån för sin gemål Fredrik I, av Hessen.
Men för att han skulle få bli kung, så lät han ständerna få me-
ra makt än de hade på Ulrika Eleonoras tid. Ständerna fick be-
stämma lagar och skatter.

Nu skrevs ut en ny regeringsform, som
blivit kallad 1720 års regeringsform. Och där bestämdes, att stän-
derna skulle också få bestämma viktiga frågor.

Men ständerna kunde inte sköta re-
geringen, när de voro borta från riksdagarna och därför val-
des 17 rådherrar. Dessa rådherrar måste rådda sig efter stän-
derna. Om de ej gjorde som ständerna ville, avsattes de och
andra togs i stället. När man skulle bestämma något viktigt
och man skulle rösta, så hade varje rådherr en röst och
Konungen två. Konungen hade alltså lika mycket makt
som två av de 17 rådherrarna. Regeringsformen var all-
tså stiftad så, att konungen måste lyda ständerna.

När Fredrik I dog år 1751, efterhåddes han av Adolf Fredrik. Denne hade en mycket ärligsten gemål, och hon ville att Adolf Fredrik skulle skaffa sig mera makt, och de tänkte även ställa till med en stäkevälvning.

Men rådsherrarna fingo reda på vad de tänkte göra, så det var också med knapp nöd att konungen och drottningen skulle blivas fängslade.

Adolf Fredrik måste nu lova att han aldrig skulle göra så mer. Och när sist konungen ville skriva sitt namn under beslutet, gjorde man en namnstämpel med konungens namn på.

Rikets mäktigaste man var alltså inte konungen, utan det var rådets ordförande. Nu var det Arvid Horn som var över de andra rådsherrarna. När han kom till makten, var det mycket illa ställt med Sverige. I Skåne var det 1000 ödelagda hemman, och nypper i Norrland var det över 2000. Horn hjälpte nu bönderna, så att de fingo säd att så, så att det blev reda med jordbruket i Sverige.

Efter några år väckte det nypper en släkt, som ingenting högre önskade än krig med Ryssland, för att taga igen det Sverige förlorat. Dessa kallade sig Hattar, och de som ville ha fred, kallade sig Mössor. Men de kunde

inte tänka på något krig medan Arvid Horn satt vid makten, och därför gjorde de allt för att få bort honom. Detta lyckades år 1738, och sedan år 1741 förklarades krig med Ryssland.

Något viktigt som skedde under Frihetstiden var, att en ny lagbok utgavs år 1734. Man kunde inte döma efter Magnus Erikssons lag, utan det måste bli en ny.

År 1741 utbröt alltså ett krig med Ryssland, och det varade till år 1743. I det kriget gick det dåligt för svenskar-
na och därför vorode glada, när de fingo fred. Rättarna stötas nu från regeringen och Mössorna blevo hänskar.

Det blev även osämja mellan de båda partierna, så att Mössorna togo hjälp från Ryssland och Rättarna från Frankrike. Det gjorde också att det blev osämja inom landet och Sverige försvagades mycket.

En storman under Frihetstiden var Jonas Alströmer. Det var han som förde in industri i vårt land. Andra stormän är Karl von Linné och Polhem.

Adolf Fredrik dog år 1741 och efterträddes av sin älske son Gustav III. Denne var mycket lärd, och han införde hyfsning och goda seder hos vårt folk. Nu fingo ej ständerna behålla makten. År 1742 gjorde Gustav III en statsväxning och med denna var det slut på Frihetstiden.

Ellen Tornberg

Hemma i backarna.

Det är snö på marken, och skidor har vi alla. Och så åker vi skidor nästan hela dagarna.

Det finns många backar, somliga stora och somliga små. Hemma har vi två stora och en liten backe. Den minsta backen åker också Elsa i, fast hon är omkull många gånger.

En söndag var vardags och jag åkte i skogen och åkte skidor, och jag körde omkull två gånger. Sen på kvällen var Helga och jag ute och åkte hemma i den minsta backen, för vi vågade inte åka i någon större, ty det var nästan omöjligt.

En söndag var vi i Stenbo-
Gatan och åkte kälke. Och så andra gången vi kom
ner på vägen kom det en bil och höll på att köra

ni oss. Det var Erik, Elsy, Ingrid och jag. Och Ingrid
och Elsy blev så rädda, att de nästan började gråta.

En gång var Gösta, Erik, Elsy och jag
hemma i brinken och åkte skidor. Gösta skulle åka
först och när han kom ner till bäcken, ködde han
omkull så att han såg ut som en snöubbe. Och sen
var det Eriks tur att åka. Han stog ändå ned till
bäcken, men då låg han där.

Jag vågade inte åka i den
banan, men jag i en annan i stället.

Ja, nu är det snart slut på snön,
så nu får vi inte åka ner skidor i år.

E det Rosander.

Gustav III.

Gustav III är son till Adolf Fredrik. Han tillträdde regeringen år 1771 efter fadern. Gustav III kallades ären husarkonungen för sitt fina sätt. Före faderns död var han vid franska hovet. Där fick han veta hur farligt det var för Sverige, när Polen delades mellan grannrikerna som kallade sig så fint som vänner till Polens välstånd. Nu insåg Gustav att de också ämnade göra lika med Sverige.

Då Gustav III nu blev kung, tänkte han rädda Sverige ur faran. Han försökte göra en statsvärvning. En befälhavare sände han till Finland, en annan ner till Skåne. Men det kunde inte hemlighållas, så nu måste han ta saken i egna händer. Den 19 augusti 1772 när det var riktombyte gick Gustav till dem i

vaktuset och talade om för dem hur farligt
Sverges läge var och frågade om de ville följa
honom Svaret blev ett skallande "ja" Ute i stad-
en hade man börjat ana oroligheter och desto större
blev jublet, när slottportarna slås upp och Gustav
III red ut i staden Han bar en vit bindel på armen.
Snart bär alla Stockholms alla medborgare en sådan
bindel. Efteråt sammankallade han en riksdag där
kroningen och riksdagen skulle dela makten.

Efter statsvälvningen följde
en lycklig tid, men snart tog den slut. Det var
på den tiden vanligt att bränna brännvin i gårdarna,
men det förbjöd Gustav och inrättade i stället krona-
brännerier, där folk skulle köpa brännvin. Men det
blev bara smygkokning och brassel För att återvin-
na folkgunsten började han krig med Ryssland
år 1788 Men så fort han kom till Ryssland bildade
officerarna ett förbund vilket gick ut på att döda Gustav
Men då kom det bud från Sverige att Danmark börjat
krig med Sverige Nu kunde han resa hem utan van-
ära Kriget med Danmark räckte från år 1788 till 1789
Med Ryssland fick han fred år 1790 utan landavträd-
else. Nu hade han svensk adeln till fiender. På en

maskeradbal blev han sedan skjuten Skottet var ej
livsfarligt men snart bleo det varbildning efter
fjortan dagar var han död

Ligurd Eriksson

Vi gå ett långt steg fram i historien till en stor man vid namn Luther. Han gjorde mycket gott i världen. Han ville föra fram sanningen, och arbeta för sanning och rätt, och därför stiftade han en ny lära som kallas den Evangeliska Lutherska läran.

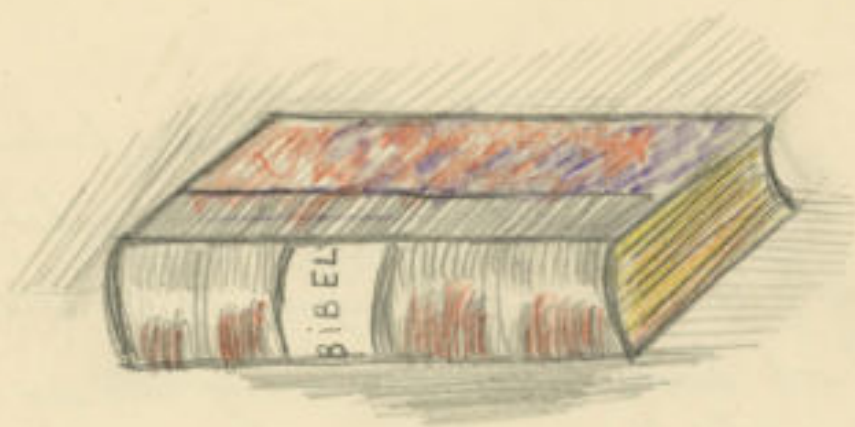
En annan man, en svensk är Vallin. Vallin var från ett fattigt hem, men han arbetade, så han är en av de främste i historien. Han diklade även psalmer. Han kallas även Davidsharpan i Norden.

Vidare ha vi Waldenström som stiftade Svenska missionsförbundet.

I våra dagar är det oroligt för krig. Men nu finns också sådana som arbeta för fred. En utav dessa fredsmän är Lambertin.

Ellen Törnberg

En pratstund i bänklådan

Det är nu vår, och solen skiner så varmt. Man kan nu bli riktigt trött och däsigt. Som jag nu sitter, så skiner solen mig rätt i ögonen. Rätt som det är hör jag ett mummel intill mig. Jag vet inte om jag sover eller är vaken, men jag tycker det kommer från bänklådan.

I lådan hör jag Iverges historia över alla böcker. Den är tydligen vred, för den ryter till: "Undan med er böcker, här skall jag ligga inklämd, så att man inte kan röra på sig. Ni tror väl, att ni äro de förnämsta. Nej tack, det är allt jag det. Hur skulle människan veta

något om forntida händelser och män om inte jag vore." "Män tänk om inte människorna hade mig då," säger Geografien, "då visste inte människorna vad alla länder och världsdelar heta. Det finns nog ingen bok, som kan mäta sig med mig. Du historia som skall vara så viktig är inte ens värd namnet."

"Kä ha ni pratat nog," fråsar Naturläran till och ser viktig ut, jag är nog viktigast jag, för jag kan berätta för människorna om vad de består av."

"Lång och smal är jag," inföll pennen och pöste av stolthet, "men jag är nog viktigast av eder alla, för utan mig kan ingen skriva."

Psalmboken, som hållit sig lyst anda tills nu, kunde inte tiga; därför sade hon: "Vad ni grålar om vem som är bäst. Det gör väl ingenting, för i alla fall är jag den skönaste bok,

och näst mig kommer Bibeln." "Nej du, jag är allt bäst jag," inföll Bibeln, "du säger att du är den skönaste boken, men det är allt jag det."

Mer hörde jag inte, för idetsamma hörde jag lärarens röst, som ropade mitt namn. Jag visste inte vad han ville mig först, men så sade han om frågan, och jag visste vad det var han ville mig.

Anna Fredholm

De sociala frågorna.

I ett land förekommer ofta frågor. På slutet av 1800-talet förekom tre stora frågor; det var kvinnofrågan, arbetsfrågan och rusdrycksfrågan.

Jag skall i dag helt flyktigt tala om dem. Den första är rusdrycksfrågan och dess hjälte Wiselgren. Anledningen till att Wiselgren arbetade så mycket för nyckterheten var den, att när Wiselgren en gång som skolpojke gick förbi ett fängelse, såg han en man stå bakom galleret och se ut. Det var en ung bonde, som hade supit sig full och i surst slagit ihjäl sin hustru.

Wiselgren blev sedan efter många års studier kyrkohud i ett pastorat några mil från Lund. Här såg han än tydligare rusdryckernas verkningar. Han började predka emot superi. Nu blev bönderna rasande på honom och försökte döda honom flera gånger, men det lyckades inte. Det bildades nu

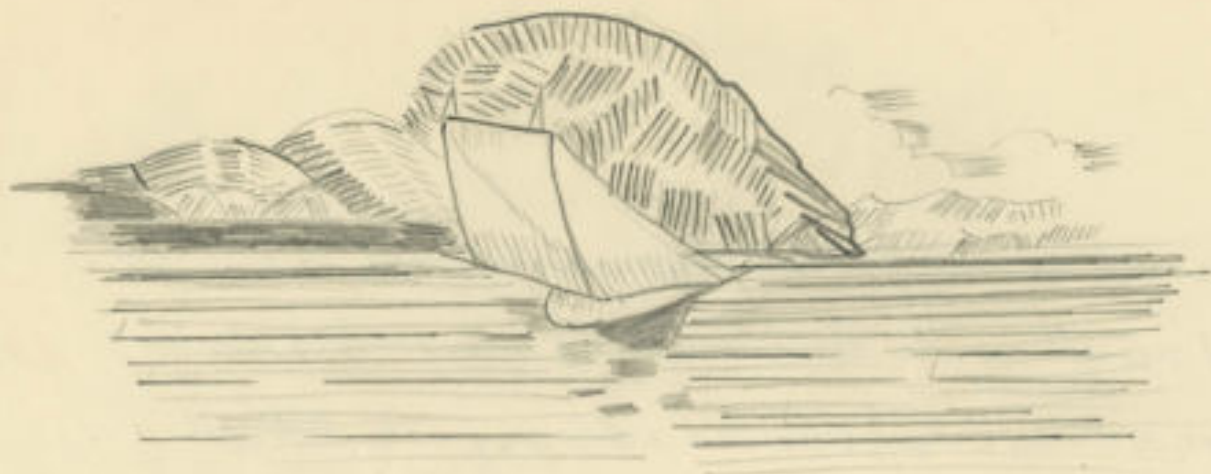

nykterhetsföreningar. För ansågs det vara en oskyldig sak att ta nära supor, och nu tycker man att det är den största skam att vara full. Wiselgren har räddat svenska folket från alkoholförgiftning.

Den andra frågan är arbetarfrågan. När industrien kom och hängde undan hantverksbranna, vad skulle dessa göra då? Jo, de måste ge sig till arbeten. Följden blev den att arbetsgivarna kunde sänka lönerna hur lågt som helst. De förhånade ungefär lika mycket på en dag då som på en timme nu. Så småningom förstod arbetarna att enighet ger styrka. Till slut var alla deras krav genomförda. De voro: högre lön, åtta timmars arbetsdag och allmän rösträtt. Deras föregångare var Hjalmar Branting. Arbetarna ha nu kämpat sig fram till så goda förhållanden som möjligt.

Närsta fråga är kvinnofrågan och dess apostel Fredrika Bremer. För hade kvinnorna stått under förmyndaren tills de blivo gifta. Kvinnorna hade ingen rösträtt eller några andra förmåner. Hon fick t. ex. ärva bara hälften mot brodern. År 1845 infördes lika arvsrätt mellan broder och syster. Ett annat riksdagsbeslut gjorde henne myndig vid fjugoften års ålder. År 1921 fick även kvinnorna rösträtt. Så har kvinnorna blivit likställda med männen. Det finns väl knappt några viktigare sociala reformer att genomföra.

Sigurd Eriksson.

Runt jorden

Jorden är ganska stor, den är 4000 mil i omkrets. Och nu skall jag åka runt på två timmar, och därför är jag tvungen att fara med hjälp av fantasin, som går fortast.

Så börjar jag genast färden för att komma tillbaka så fort som möjligt. Jag far först rakt åt väster, och kommer in i Norge. Därifrån tar jag 100-mila seg över Atlanten till Amerika där jag hamnar New Foundland. Så far jag ganska kvickt upp till Brittiska Nordamerika för att hälsa på indianerna ett tag. Jag träffade Huronhövdingen Gula Vargen. Han berättade om sina skider med de vita, då han även fick ena örat bortstilet av de vitas eldvagnen. Men han hade också kämpat många skider med andra indianhövdingar, som han hade huggit ned med sin tomahawk. Jag hade ganska bråttom, så jag tog ett par skutt ned till Sydamerika för att träffa negrerna där. Jag

hann inte se mig för, så jag trampade ned en del av
taket på ett av de stora palatsen som finns i staden
Buenos Aires. I Sydamerika hade jag inte tid att
stanna, och därför tog jag åter ett hopp över södra
delen av Atlanten över till Afrika, där jag hoppade
ned mitt i den stora Kalahari öknen. Jag var trun-
gen att ta ett till hopp och då kom jag upp till
Palestina. Det var ganska svårt att komma in i
Jerusalem för att engelska soldater stod och vaktade
överallt. Jag blev i alla fall inläppt och fick då se
en arabisk liga, som höll på att plundra den
engelska legationen. Men de engelska soldaterna kör-
de snart bort dem, och araberna fingo lämna
efter sig tre döda och åtta sårade. Från denna
oroliga stad fortsatte jag vidare till Japanska
öarna, och där fick jag frukter så mycket jag ville.
Jag tog ett steg igen och strax var jag i Kina. Där
såg jag flera städer som fallit för japanerna bom-
ber. Jag fortsatte över de tibetanska bergen och snart
var jag i Ryssland, där jag gick till Kreml där Sta-
lin bor. Jag fann honom omgiven av sina vakter. När
vaktarna fick se mej kommo de genast och frågade

varför jag har kommit dit, och då jag förklarar orsaken, släppte
de mig och jag fick genast fortsätta min färd hem till
Flästa folkskola.

Thure Linderson

På tigerjakt.

Tigerjakt är den mest spännande jakt som finns. Tigern är det farligaste av alla djur. Därför är tigerjakt en farlig sport.

Jag ska nu berätta om en tigerjakt som jag själv har varit med på. Jag kom ridande förbi en skogsdunge. Då såg jag tigerspår, och jag släppte min hund med största spänning. Mina kamrater Erik och Sven samt jag stego ^{av} hästarna och

tago våra gevär med oss. Vi band häs-
tarna vid ett träd och lade oss på
lur bakom ett varsitt snår. Plötsligt
hörde jag skall, och med det samma
small det. Det var Erik som sköt,
men han sköt tom. Då såg jag att
tigern kom åt det håll som jag låg
Jag höjde bässan och siktade, men
med det samma så såg jag visst tigern
mig och vek åt sidan. Då sköt jag än-
då, men prickade honom bara i benet.
Då vände han om och rusade mot mig.
Jag grep min jaktkniv och stötte den
i bröstet på tigern. Han föll över
mig, och jag ropade "hjälp." Erik
kom då och kastade den tigern åt
sidan. Jag hade träffat honom rakt

i hjärtat med kniven. Då kom även
Sven fram och han sade att han
hade sett flera tigerspår.

Vi togo skinnnet av den
stora tigerhonan och tänkte till att
rida vidare, men när vi skulle till
att vissla åt vår lilla båt, hörde
vi åter ett skall. Vi skyndade åter
till våra pass. Det smäll med det sam-
ma som jag lagt med mig. Det skottet
kom från Sven. Då hörde jag plötsligt
Sven ropa "kom". Jag och Erik sprang
dit med det samma. Tigern var allre-
dan död: det var bara en unge. Nu
börjar mörkret att falla, och det var
allredan litet mörkt inne i skog-
en, därför beslöt vi att slå läger

där. Jag lovade att jag skulle hålla
vakt de första timmarna. Iven och
Erik lägs allaredan i djup sömn, då
jag hörde det prassla i buskarna. Jag
grep geväret och Iven och Erik vi så-
go fyra ögon lysa på inte mer än
femton meters avstånd. Erik och jag
skulle på en tige vardera en smäll
del och jag träffade med mittskott,
men Erik siktade för högt. I det samma
kom den andra rakt emot oss Iven, som
hade sin bössa laddad, sköt med det-
samma. Han komnade även. Men i
detsamma rusade vi in i tälten efter
våra reservbössor, men de var inte
laddade. I samma ögonblick kom
tigern rakt genom tällduken. Jag

tog kniven och tänkte skjuta den i bröstet på tigran. Men han såg vad jag tänkte göra och kastade sig åt sidan. Men i samma så hade Erik laddat sin bäska och sköt en kula genom hjärtat på honom. Sven tog sin lampa och sprang till den tiger som jag hade skjutit. Han kom släpande på den stora tigerkonan. Den andra som Erik hade skjutit var en hona.

Vi voro inte ute för något mer äventyr den gången. När vi nått målet, så sålde vi tiger skinnet och delade förtjänsten.

Harry Karlsson

Ur sagans värld.

Det var en gång en pojke, som gick ut i världen för att söka äventyr. Han gick och kom slutligen till en stor skog. Där satte han sig på en sten och skulle äta.

Bäst han satt där, hörde han att kvistar bröts av, och när han såg upp, stod trollet Storebror framför honom. Pojken hälsade och frågade, var Storebror skulle gå. Han svarade, att han skulle gå hem till berget. Då frågade pojken, vad han hade i säcken. Trollet svarade, att han hade silver i säcken, och överst hade han en stor snigel åt prinsessan. Pojken frågade: "Vad är det för prinsessa?" Trollet svarade: "Pytt fick du vetat," och därmed gick det.

Efter en stund kom trollet Mellanstor

klivande. Pojken hälsade och frågade, vad han hade i säcken. Trolllet svarade, att han hade guldkorn, och överst hade han en stor orm åt prinsessan. Pojken frågade: "Vad det var för en prinsessa." Trolllet svarade: "Pytt fick du vetat."

Strax efter Mellanstor kom Lillebror. Pojken hälsade och frågade, vad han hade i säcken. Lillebror svarade, att han hade diamanter, och överst hade han en stor groda åt prinsessan. Pojken frågade, vad det var för en prinsessa. Lillebror svarade: "Pytt fick du vetat," och klev iväg.

Men långt inne i berget satt prinsessan fången. Trollmor hade satt för henne en mängd rätter, men hon kunde inte äta något, av trollmors mat. Ty som vi vet så äter inte trollen samma mat som vi.

Men sedan trollmor hade gått, kom en mängd älvor. De togo bort trollmors mat och gav henne annat att äta.

Sedan älvorna hade gått kom trollmor in. Hon viftade med öronen och sprang runt golvet.

I samma stund kommo Storebror, Mellan-
stor och Lillebror hem. De överlämnade gåvorna åt
prinsessan, och sedan skulle prinsessan få avgö-
ra, vem hon ville ha av Storebror, Mellanstor och
Lillebror.

Men pojken, som stod i en fönsterglugg,
uttalade då trollformeln som skulle förgöra troll-
en, den lydde så:

"Kom friska vindar och vådra ut
långöron, väldig haka och stor näsa.
Kom västanvädet och sopa bort
trollden från gråa berget!"

Sedan pojken hade sagt detta, försvan trollen, och
man har icke sett dem sedan.

Men pojken och prinsessan gifte sig
och levde lyckliga i många år.

Anna Dahlström.

Något om Wiselgren och rusdrycksfrågan.

Ända sedan vikingatiden har det förbrukats rusdrycker. Det då bekanta mjödet förbrukades i stor mängd. Under Gustaf III:s dagar brändes brännvin i stor mängd. Det var då allmänt att brännvinskannan stod bredvid dörren.

Snart växte en nykterhetskämp och hans namn är vida berömt. Hans namn var Peter Wiselgren.

Wiselgren var född i Småland. Han gick i skolan i Väsjö, sedan flyttade han till universitetet i Lund.

En gång när Wiselgren gick till skolan, gick han förbi ett fängelse. Då fick han se en ung man se ut genom galleret. Han funderade då varför den där ynglingen satt på fängelse. Han fick då höra, att han dödat sin hustru. Då tänkte Wiselgren att det inte kun-

de få vara så. Wiselgren vart prästvigd och fick tjänst i Västerstad. Där löjade han sin kamp mot rusdryckerna.

Han berättar, att en gång när han kom till kyrkan, stod den nästan tom. Det var den gången han höll sin inbäddes predikan. Wiselgren berättar också att folket kunde förkåra $\frac{4}{3}$ liter brännvin om dagen. Wiselgren företog också resor genom hela landet och höll föredrag. Han bildade nykterhetsföreningar. Han blev sedermera kyrkoherde i Hälisingborg och domprost i Göteborg. Efter tio års arbete hade Wiselgren bildat 300 föreningar med inemot 100 tusen medlemmar. Wiselgren dog 1877. Hans verksamhet förbattes av Lars Levi Laestadius. Denne predikade bland lapparna. Han dog år 1861.

Lunborg Rohlin.

Glimtar ur historien

Historien är den bok, som berättar för oss hur våra förfäder ha levat. Jag skall nu i dag berätta om flera av våra frihetshjältar.

Den första, vi hade, var Engelbrekt Engelbreksson. Han var född i Korbergs bergslag i slutet av 1300-talet. Under Erik av Pommerns regering voro svenskarna mycket förtryckta av fogdarna. Skatterna voro så stora, att bönderna miste nästan allt de hade. Den grymmaste var fogden över Västmanland och Dalarna, Jösse Eriksson. Det berättas om honom att om inte bönderna kunde betala skatterna, lät hänga dem.

Svenskarna reste sig emot dem, och så blev det ett befrielsekrig, som började år 1434.

De brände alla borgar, som de träffade på, och även
borgen Faxehus utanför Löderhamn brändes ned till
grunden. Sedan detta var gjort, avsattes konungen,
och i hans ställe valdes Engelbrekt och Karl Knuksen.
Engelbrekt blev emellertid mördad vid Göksholm
år 1436 av Måns Bengtsson. Karl Knuksen blev ock-
så avsatt, men blev sedan vald igen till Sveriges
konung.

En annan frihetshjälte var
Gustav Eriksson Vasa. Han var född år 1497.
Fadern hette Erik Johansson. Gustav var med i
slaget vid Brännkyrka år 1518, där han bar
huvudbaneret. Kristian sade då att han ville
underhandla med Sten Sture d. ä, och därför
skulle han ha sex herrar som gisslan ombord på
flottan, och en av dessa var Gustav Eriksson Vasa.
Då Kristian väl fått herrarna ombord på flottan,
arseglade han hem till Danmark.

Gustav fick sitta som fånge
hos en dansk herremän vid namn Erik Eriksson
Boner. Han satt på Kalö slott som fånge i tre år,
då han flydde till Lybeck. Han kom dit på hösten,

och det skulle inte avsegla något fartyg till Sverige för
rån framemot sommaren.

På varen efter steg han i land
på en udde utanför Kalmar som hette Elensö, och
därifrån gick han upp till Lödermanland, där
han hade några släktingar. Hans fader och hans
sväger hade då rest på Kristians kröning. Svågern
och fadern blev halshuggna och modern och
systern blevo fängslade.

Gustav forskatte nu upp
till Dalarna, där han uppmanade folket till krig
mot Kristian. Men bönderna sade att de skulle
tänka sig för. Då blev Gustav så bedrövad, att
han ämnade fara till Norge. Men då dalkar-
larna hörde, att Kristian även ämnade hemsöka
deras bygder. Då skickade de två av sina
bästa skidlöpare efter Gustav. Nu började åter
ett befrielsekrig. Dalkarlarna mötte danskarne vid
Brunbäcks färja år 1521, danskarne besegrades.

Gustav valdes till Dalarns

nes hövitsman i januari 1521, den 6 juni 1523 valdes
han till Sveriges konung.

Thure Andersson

I förra veckan gick den omtalade filmen "Snövit och de sju dvärgarna" i Arbrå. Jag var dit och såg den, och jag tyckte att den var mycket bra. Det var en film från England, där den tecknats. Det är alltså en tecknad film.

Nu skall jag berätta något ur filmen. Det var en gång en drottning som var mycket stolt. Hon var styvmor till en prinsessa, och mot henne var hon mycket elak. Prinsessan fick gå klädd i trasor och skura och göra alla de grövre sysslorna.

En dag när Snövit skulle gå att hämta vatten, ställde hon sig och sjöng ner mot vattnet i brunnen, och när hon sjöng, svarade ekot henne. Medan hon stod och sjö-

ng, kom det en prins ridande, och han hörde hennes sång och for upp till slottet. När prinsessan fick se prinsen, blev hon förskräckt och sprang upp på en balkong, där hon ställde sig och sjöng, och prinsen svarade henne nedanför.

Drottningen som var vittne till vad som föresiggick på slottsgården, blev mycket vred. Hon kallade en jägare till sig och sade åt honom, att han skulle föra Snövit in i skogen och döda henne där. Drottningen överlämnade också ett skrin, som jägaren skulle lägga Snövits hjärta i.

När de kommo till skogen, började Snövit att plocka blommor. Då tyckte jägaren tiden var inne att döda henne. Han tog upp en kniv, och skulle smyga sig på henne bakifrån. Men när han fick se hennes förskräckelse, så sade han åt henne, att hon skulle springa in i skogen.

Snövit sprang, och en mängd djur följde henne. Hon tyckte, att trädens grenar formade sig till händer med klolika fingrar som tänkte ta henne. Slutligen kom hon fram

till dvärgarnas stuga. Där började hon att skä-
da och göra fint, sedan hon hade gjort det-
ta, så lade hon sig att sova.

Medan Snövit var hos dvärgarna,
hade drottningen frågat spegeln, vem som var
fagrast. Spegeln svarade, att Snövit var fag-
rare. Då sade drottningen, att Snövit var död,
men spegeln svarade, att hon levde och
bodde hos dvärgarna.

Då förvandlade drottningen sig
till en gammal häxa och förgiftade ett äpp-
le, som hon skull ge Snövit.

Dvärgarna hade kommit hem,
och blev förskräckta, när de sågo att det var
stadat och diskat där. De gingo upp på
vinden, och där fann de Snövit.

Dvärgarna förbjöd Snövit att släp-
pa in någon. Ty de voro rädda att drott-
ningen skulle förtrolla Snövit.

Dagen därpå kom en gammal gum-
ma och sålde äpplen. Hon gav Snövit ett äpp-
le och sade, att den som bet av äpplet, skulle
få all önskan uppfylld. Snövit anade inte nå-

got ont och bet av äpplet och föll död ned.

Dvärgarna gjorde nu en kista av glas och lade Snövit i den. En prins hade fått höra om prinsessan och for dit för att få se henne. När han kom, böjde han sig ned och kysste Snövit. Då såg hon upp och blev levande igen. Prinsen tog Snövit med sig till sitt slott, där de levde lyckliga i många år.

Anna Dahlström.

Karl XI

Karl XI var född år 1656, hans fader hette Karl IX. När hans fader dog, var Karl bara fyra år, och då fick Sverige förmyndare. Men förmyndarna styrde Sverige dåligt, de lög tillbaka de plöjningar, som de mist under den s. k. fjärdelyckoräfsken. De styrde Sverige i tolv år. År 1672 började Karl XI att regera, och nu skall jag berätta om hur det var under hans tid.

Karl XI brukade fara omkring i byarna. Då brukade han komma som en soldat, klädd i en grå kappa. Det berättas, att han en gång kom till Timet, när kronofogden höll på att ta upp skatt av bönderna. Karl såg då att fogden tog mer än han skrev upp på listan, som han skulle skicka till konungen. När det var slut, så gick Karl fram och lade handen på peningskrinet. Han sade att han skulle ta hand om det, men fogden svarade och sade: "Här är det jag som bestämmer. Då kände Karl om vem han var.

Men bönderna ville att man skulle
ta tillbaka de förläningar som Kristina hade givit bort.
1680 började reduktionen och förmyndarväfsken.

Under Karls tid blev det krig med Danmark,
men sjökriget gick dåligt för Sverige. Det började
Det började blåsa upp till storm och då var materialen
på flottan så rutten, att den ej höll.

Men vid Lund 1680 segrade Sverige i ett stort
slag och fick behålla de sydliga landskapen.

År 1697 dog Karl XI och efterlämnade kronan
åt sin son Karl XII.

Britta Berglund.

Lita var en flicka från Indien. Vi har läst om henne i läseboken.

Overskriften lydde: "Barnmankan Lita"

När hon var en liten flicka på några år, var hon bortgift med en äldre man. Det är mycket vanligt i Indien att man gifter bort barnen, när de äro helt små.

Efter några år flyttades Lita hem till sin mans föräldrar. Där fick hon arbeta hela dagen. Efter några år dog hennes man. Då kläddes man henne i säckkläder och klippte av henne håret.

Flon mindes att en gång

blev hon skickad till en brunn för att hämta vat-
ten. När hon kom fram till brunnen, var hon så
trött. Hon satte sig vid brunnen för att vila.

Där kom det andra kvinnor för att hämta
vattnen. De sjöngo och voro så glada. Hon frågade
då, om de ville hjälpa henne att vinda upp liket
vattnen. Då sade en kvinna: "En änka!" Zita
förstod inte vad kvinnan menade. Hon hämta-
de vattnen och sedan gick hon hem. När hon kom
hem, fick hon bannor och varlutan mat. Zita
vätte upp och hon förstod snart, varför hon varit
behandlad så illa.

Zita hade inga kamrater; alla
försökte dra sig ifrån henne. Det var endast en
liten flicka, som också var gift, som var med
Zita. Men flickan var så rädd att hennes för-
äldrar skulle se, att hon var med en barnänka.

Tungi berättade för Zita om hur hon hade det.
Zita tänkte då: och om jag hade det som hon.

En dag kom Tungi tillbaka
och talade om, att hon inte behövde vara hem-
ma hela tiden. Hon talade om, att det fanns
ett missionshem som alla barnänkor fick komma
på. Zita kom dit, hon fick andra kläder på sig,

varit kammad och badad. Där fanns det många andra flickor, som hade varit gifta.

Tita varit sedan gift med en kristen hindumissionär. Men Tita kunde aldrig glömma den elaka karlen, som skulle ha henne allt arbete.

Glimtar ur historien.

Vår svenska historia är en av de äldsta i världen. Därför talar den om mycket för oss från urminneslider.

Den första tidrymd under Forntiden kallas stenåldern, därför att människorna då gjorde sina redskap av sten. Men

om några århundrade lärde de sig känna till olika slag av metaller, och då började de med att gjuta sina vapen i former. De viktigaste metallerna var då brons. Sedermässigt vann järnet insteg.

På 800-talet började vikingatiden, vilket fått sitt namn därav att man då började med vikingatåg. Deltagarna i vikingstågen kallades vikingar, vilka byggde stora sjöövernflottor, som de seglade ut med för att röva och plundra. Men vikingatiden slutade så småningom genom att den Romersk-katolska läran blev införd i Sverige på 800-talet.

En stor man under denna tid var lagman Torgny. Han kallades lagman, för att han kunde lagen utantill, och skulle läsa upp den för folket. Ett par hundra år efter Torgny började man med att skriva lagar, och den äldsta lagen i Sverige är västgöta-lagen.

